

«جام جهانی»
جایزه آقای گل لیک برتر؛ بازگشت
به اروپا؟ یا حالا یا هیچ وقت!

در صفحه ۳

شنبه ۱۹ اردیبهشت ماه ۱۴۰۵ سال بیستم شماره ۳۵۴۰ قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

طرح نو

روزنامه کثیرالانتشار

سرمقاله

زبان فارسی، محور همگرایی و هویت ملی ایرانیان

طرح نو؛ سردبیر

در برهه‌های حساس تاریخی، همواره دیدگاه‌هایی مطرح می‌شود که تکثر زبانی و قومی در ایران را مانعی برای وحدت ملی قلمداد کرده و یا برعکس، بر تقویت زبان‌های محلی به بهای تضعیف زبان ملی پای می‌فشارند. برخی مدعی‌اند که جایگاه فعلی زبان فارسی حاصل یک تحمیل تاریخی در دوران مدرن است. اما این فرضیه چقدر با واقعیت تاریخی، شواهد میدانی و روند تمدن‌سازی در فلات ایران مطابقت دارد؟

ایران، به عنوان یکی از باستانی‌ترین حوزه‌های تمدنی، همواره شاهراه مهاجرت‌ها و جایگاه همزیستی اقوام گوناگون بوده است. پروفیسور ریچارد فرای در کتاب «میراث ایران» بر این باور است که فرهنگ ایرانی سده‌ها پیش از شکل‌گیری دولت‌مملت‌های مدرن، بر اساس نوعی همگرایی فرهنگی میان اقوام هندوایرانی و اقوام بومی فلات شکل گرفت. در طول هزاره‌های گذشته، نوعی همزیستی نزدیک بین گویشوران زبان‌های .....

سیاست

اتحادیه اروپا جای خالی تهران و مسکو را در قفقاز جنوبی پر می‌کند!؟

طرح نو؛ سردبیر

جغرافیای سیاسی قفقاز جنوبی در حال تجربه‌ی یک دگردیسی عمیق و تاریخی است؛ تحولی که پیش از آنکه با صدای غرش تانک‌ها و جابجایی نیروهای نظامی همراه باشد، با امضای توافق‌نامه‌های کلان و تزریق سرمایه‌های استراتژیک در حال رقم خوردن است. در تازه‌ترین و شاید معنادارترین پرده از این تغییر معادلات، اتحادیه اروپا در جریان نشست جامعه سیاسی اروپا در ایروان، با انتشار بیانیه‌ای مشترک، از توافق برای سرمایه‌گذاری بی‌سابقه ۲.۵ میلیارد یورویی در اقتصاد ارمنستان خبر داد. این بسته مالی عظیم، تنها یک مُسکن یا کمک اقتصادی ساده برای توسعه زیرساخت‌ها نیست، بلکه بیانیه‌ای آشکار از اراده غرب برای بازتعریف معماری قدرت در منطقه‌ای است که تا پیش از این، حیاط خلوت بلامنازع و حوزه نفوذ سنتی قدرت‌های همسایه محسوب می‌شد.

تحلیل متن این بیانیه مشترک نشان می‌دهد که اهداف پنهان و پیدای این توافق، بسیار فراتر از مراودات تجاری است. اتحادیه اروپا با صراحت بر تقویت همکاری‌ها در حوزه‌های حساس «دفاعی و امنیتی» تأکید کرده و حمایت قاطع خود را از حاکمیت، تاب‌آوری ملی و دستور کار اصلاحات دموکراتیک ارمنستان اعلام داشته است. این ادبیات دیپلماتیک، در واقع اسم رمز اتصال ساختاری و نرم ارمنستان به بلوک غرب است. اروپا با این سرمایه‌گذاری هدفمند، تلاش می‌کند تا با گره زدن اقتصاد و امنیت ارمنستان به استانداردهای اروپایی، ایروان را به طور کامل از مدار متحدان تاریخی‌اش خارج کرده و پایگاهی باتیاب برای خود در این جغرافیای پرتلاطم ایجاد کند. اما آنچه در این میان زنگ خطر را به صدا درمی‌آورد، ...

در گفتگوی طرح نو با یک استاد دانشگاه بررسی شد:

واکاوی نقش تاریخی آذربایجان در قوام انسجام و هویت ملی در ایران

در صفحه ۲

سیاست

طرح نو بررسی می‌کند: قمار استراتژیک ابوظبی و پایان دوران مماشات تهران

گزارش

نسل جدید را باید فهمید، نه فقط هدایت کرد!

گزارش میدانی و گفت‌وگو با دکتر سجاد یوسفی درباره شکاف نسلی در تبریز

میزان تخریب ۳ پایگاه کوچک آمریکا در کویت

کوهی از صلابت با مشت گره کرده

من این توفیق را داشتم که بیکر پدر را بعد از شهادت زیارت کنم؛ آنچه دیدم کوهی از صلابت بود و شنیدم که مشت دست سالمش را گره کرده بود.

۱۴۰۴/۱۲/۲۱
محمد شرفی

گروه خبری
www.grohe-iran.ir

سیاست

اتحادیه‌ی اروپا جای خالی تهران و مسکو را در قفقاز جنوبی پر می‌کند!؟

طرح نو؛ سردبیر
جغرافیای سیاسی قفقاز جنوبی در حال تجربه‌ی یک دگردیسی عمیق و تاریخی است؛ تحولی که بیش از آنکه با صدای غرش تانک‌ها و جایجایی نیروهای نظامی همراه باشد، با امضای توافق‌نامه‌های کلان و تزریق سرمایه‌های استراتژیک در حال رقم خوردن است. در تازه‌ترین و شاید معنادارترین پرده از این تغییر معادلات، اتحادیه اروپا در جریان نشست جامعه سیاسی اروپا در ایروان، با انتشار بیانیه‌ای مشترک، از توافق برای سرمایه‌گذاری بی‌سابقه ۲۵ میلیارد یورویی در اقتصاد ارمنستان خبر داد. این بسته مالی عظیم، تنها یک مسکن یا کمک اقتصادی ساده برای توسعه زیرساخت‌ها نیست، بلکه بیانیه‌ای آشکار از اراده غرب برای بازتعریف معماری قدرت در منطقه‌ای است که تا پیش از این، حیاط خلوت بلامنازح و حوزه نفوذ سنتی قدرت‌های همسایه محسوب می‌شد.

تحلیل متن این بیانیه مشترک نشان می‌دهد که اهداف پنهان و پیدای این توافق، بسیار فراتر از مرادوات تجاری است. اتحادیه اروپا با صراحت بر تقویت همکاری‌ها در حوزه‌های حساس «دفاعی و امنیتی» تأکید کرده و حمایت قاطع خود را از حاکمیت، تاب‌آوری ملی و دستور کار اصلاحات دموکراتیک ارمنستان اعلام داشته است. این ادبیات دیپلماتیک، در واقع اسم رمز اتصال ساختاری و نرم ارمنستان به بلوک غرب است. اروپا با این سرمایه‌گذاری هدمند، تلاش می‌کند تا با گره زدن اقتصاد و امنیت ارمنستان به استانداردهای اروپایی، ایروان را به طور کامل از مدار متحدان تاریخی‌اش خارج کرده و پایگاهی باثبات برای خود در این جغرافیای پرتلاهب ایجاد کند.

اما آنچه در این میان زنگ خطر را به صدا درمی‌آورد، غیبت سنگین و انفعال تامل‌برانگیز تهران و مسکو در برابر این تحولات شتابان است. در شرایطی که روسیه به شدت درگیر باتلاق فرسایشی اوکراین است و ایران نیز تمرکز خود را بر مدیریت تنش‌های نظامی در نتیجه حملات بی‌سابقه آمریکا و اسرائیل و فشارهای تحریمی معطوف کرده، اروپا از این خلاء ژئوپلیتیک در قفقاز نهایت بهره را برده است. باید پذیرفت که عواقب این حضور نهادینه شده‌ی غربی در بیخ گوش تهران و مسکو، یک تهدید امنیتی و راهبردی تمام‌عیار است.

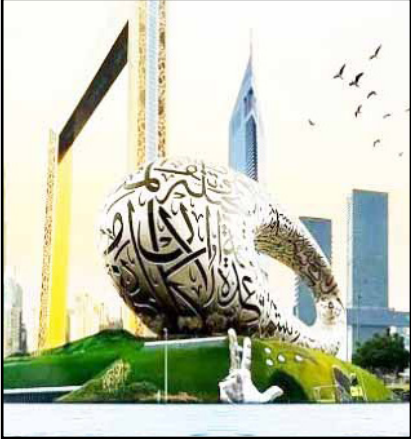
استقرار ساختارهای سیاسی، اقتصادی و به زودی مستشاران امنیتی غرب در مرزهای شمالی ایران و مرزهای جنوبی روسیه، به معنای تغییر موازنه قوه از دست رفتن عمق استراتژیک و تسهیل نفوذ اطلاعاتی رقیب غربی در حساس‌ترین مناطق مرزی است. اگر تهران و مسکو به سرعت از این غفلت استراتژیک بیدار نشوند و با ارائه ابتکارات متقابل و جذاب، این خطای محاسباتی را جبران نکنند، به زودی شاهد تثبیت پایگاه دائمی غرب در مجاورت مرزهای حیاتی خود خواهند بود؛ دیواری که بدون شلیک یک گلوله بنا شده، اما می‌تواند امنیت ملی هر دو کشور را برای دهه‌ها با چالشی فرسایشی مواجه سازد.

طرح نو؛ سردبیر
جغرافیای سیاسی خاورمیانه و خلیج فارس در برهه‌ی کنونی آیین تحولات و پوست‌اندازی‌های عمیقی است که درک دقیق آن نیازمند واکاوی ریشه‌های بحران‌ساز در منطقه است. در این میان، بررسی رفتارهای حاکمیت امارات متحده عربی و به طور خاص رویکردهای شخص محمد بن زاید، نشان از یک استراتژی تقابلی و نیابتی در قبال جمهوری اسلامی ایران دارد. تحرکات و رویدادهای اخیر، از جمله عبور شاورهای آمریکایی از تنگه هرمز، تنها بخش کوچکی از کوه یخ اقداماتی است که ابوظبی در طول دهه‌های گذشته علیه منافع و امنیت ملی ایران طراحی و اجرا کرده است. رصد دقیق تحولات نشان می‌دهد که امارات نه تنها به کانونی برای استقرار پایگاه‌های متعدد نظامی آمریکا در منطقه تبدیل شده، بلکه به عنوان بازوی مالی و لجستیکی جریان‌های ضدایرانی نیز عمل می‌کند. دامنه این مداخلات مخرب بسیار فراتر از مرزهای آبی

خلیج فارس است؛ پشتیبانی از گروه‌های تروریستی و جریانات تجزیه‌طلب در اشکال مختلف پان‌کرد، پان‌عرب و پان‌ترک، و همچنین دخالت‌های پنهان و آشکار در معادلات قفقاز، آسیای مرکزی و افغانستان، همگی در راستای تضعیف عمق استراتژیک ایران قابل ارزیابی است. علاوه بر این، همسویی کامل ابوظبی با رژیم صهیونیستی در ضربه زدن به کشورهای اسلامی و محور مقاومت از غزه و لبنان گرفته تا سوریه، عراق، یمن و کشورهای شمال آفریقا، پرده از ماهیت پروژه‌های برمی‌دارد که هدف نهایی آن فروپاشی ساختارهای مستقل در منطقه است. تأمین مالی شبکه‌های معاند و رسانه‌های ضدایرانی در جریان فتنه‌ها و ناآرامی‌های اخیر نیز حلقه‌ای دیگر از این زنجیره خصومت و ویرانگری به شمار می‌رود. با این حال، معادلات قدرت در حال تغییر است و به نظر می‌رسد کاسه صبر استراتژیک تهران در برابر این خنجر زدن‌های از پشت، لبریز شده است. سیگنال‌های دریافتی

قمار استراتژیک ابوظبی و پایان دوران مماشات تهران

طرح نو بررسی می‌کند:

به الزامات ژئوپلیتیک و حسن همجواری تن دهد، و یا در ساختار جدید نظم منطقه‌ای، منتظر تبعات سنگین و ویرانگر سیاست‌های تنش‌زای خود بماند. تبعاتی که با هیچ سرمایه و دلاری قابل جبران نخواهد بود.

و تحولات میدانی حاکی از آن است که جمهوری اسلامی ایران به تصمیمی قاطع برای تغییر این معادله و پاسخ‌گویی به اقدامات خصمانه و مستمر ابوظبی رسیده است. دوران خوشین‌داری به پایان رسیده و رویکرد جدید بر این مبنا استوار است که هرگونه اقدام ثبات‌زدا از سوی این همسایه، با پاسخی مواجه خواهد شد که می‌تواند ساختار قدرت آن‌ها را به شدت متزلزل کرده و از جایگاه فعلی به پایین بکشد. بازی با مهره‌های دشمنان قسم‌خورده در اتاق‌های شیشه‌ای، قمار است که در نهایت برنده‌ای برای حاکمان ابوظبی نخواهد داشت. کلام آخر این‌ها: امنیت در منطقه خلیج فارس یک مفهوم یکپارچه و تفکیک‌ناپذیر است. تصور اینکه کشوری می‌تواند با اتکا به پایگاه‌های نظامی بیگانه و همپیمانان با صهیونیسم، برای خود حاشیه امن ایجاد کرده و همزمان امنیت همسایه قدرتمند خود را مخدوش سازد، خطای محاسباتی فاحشی است. امارات متحده عربی اکنون بر سر یک دوراهی تاریخی قرار دارد؛ یا باید

جمعیت فوق‌ثروتمندتر کیه در بحبوحه تعمیق شکاف در آمدی تقریباً دو برابر شد

تقریباً دو برابر شد

رشد) قرار می‌گیرد و پس از ترکیه، رومانی با ۹۳ درصد رشد رتبه چهارم را در اختیار دارد. در همین بازه زمانی، جمعیت فوق‌ثروتمندان در سطح جهان با افزایشی حدوداً ۲۹ درصدی از ۵۵۱،۴۳۵ نفر به ۷۱۳،۶۲۶ نفر رسید که نشانگر افزوده شدن بیش از ۱۶۲ هزار نفر به این طبقه است. از این میزان افزایش جهانی، بیش از ۴۰ درصد متعلق به ایالات متحده بوده است. همزمان، چین موقعیت خود را به عنوان کانون اصلی تولید ثروت تثبیت کرده و هند نیز به عنوان یک قطب نوظهور شناخته می‌شود. از نظر جغرافیایی، آمریکای شمالی همچنان منطقه پیشتاز سکونت افراد فوق‌ثروتمند است، اما منطقه آسیا-اقیانوسیه سریع‌ترین نرخ رشد را در این زمینه ثبت کرده است. به گزارش روزنامه «karar»، رشد انباشت ثروت در دهک‌های بالا با کاهش قدرت خرید اکثریت جامعه همزمان شده است. دستمزدهای واقعی از سال ۲۰۲۱ تا ۱۹۰۰ درصد افزایش یافته است؛ امری که نشان می‌دهد حداقل دستمزد ماهانه از ۲۸۲۵ لیر در سال ۲۰۲۱ (معادل

تقریبی ۳۲۰ تا ۳۳۰ دلار در آن زمان) به ۲۸،۰۷۵ لیر در سال ۲۰۲۶ (حدود ۵۵۰ تا ۶۲۰ دلار بسته به نوسانات ارزی) افزایش یافته است. با این وجود، سنجش قدرت خرید با شاخص‌های روزمره افت ملموسی را نشان می‌دهد. حداقل دستمزد در سال ۲۰۲۱ کفاف خرید ۱۸۸۳ استکان چای را می‌داد، اما این رقم در سال ۲۰۲۶ به ۹۳۵ استکان رسیده که نشان‌دهنده افتی حدوداً ۵۰ درصدی است. همچنین قدرت خرید منوی «بیگ مک» از ۷۶ عدد در سال ۲۰۲۱ به ۶۰ عدد در سال ۲۰۲۶ کاهش یافته است. افزون بر این، پادش عیدی بازنشستگان (عید فطر و قربان) که در سال ۲۰۲۱ معادل ۴۴۰ سیمت بود، اکنون تنها معادل حدود ۲۰۰ سیمت است. روزنامه «karar» تأکید می‌کند که حداقل حقوق بازنشستگی در این دوره ۶۹۳ درصد رشد داشته، حالی که قیمت پایین‌ترین برآورد برای یک استکان چای ۱۹۰۰ درصد افزایش یافته است؛ امری که نشان می‌دهد سرعت افزایش قیمت کالاهای اساسی بسیار بیشتر از

طرح نو؛ گروه سیاست
بر اساس «گزارش ثروت ۲۰۲۶» مؤسسه بریتانیایی نایت فرانک (Knight Frank) و آمارهای روزنامه «karar»، جمعیت فوق‌ثروتمند ترکیه طی پنج سال گذشته تقریباً دو برابر شده و نرخ رشد آن بیش از سه برابر میانگین جهانی بوده است؛ این در حالی است که تورم بالا و کاهش دستمزدهای واقعی، قدرت خرید بخش عمده‌ای از جامعه را به شدت فرسوده است. داده‌های مؤسسه مشاوره بین‌المللی املاک نایت فرانک نشان می‌دهد تعداد افراد مستقر در ترکیه با دارایی بیش از ۳۰ میلیون دلار، با رشدی ۹۳.۶ درصدی در پنج سال اخیر به ۴۲۰۸ نفر رسیده است. این مؤسسه پیش‌بینی می‌کند که این رقم تا سال ۲۰۳۱ به ۴۷۷۲ نفر برسد و تعداد میلیاردرهای ترکیه‌ای نیز از ۳۵ نفر در سال ۲۰۲۶ به ۴۶ نفر در سال ۲۰۳۱ افزایش یابد. این میزان افزایش، ترکیه را در رتبه سوم جهانی از نظر رشد جمعیت فوق‌ثروتمند قرار داده است؛ جایگاهی که پس از لهستان (با ۱۰۹ درصد) و قطر (با ۱۰۷ درصد

گفت و گو

در گفتگوی طرح نو با یک استاد دانشگاه بررسی شد:

واکاوی نقش تاریخی آذربایجان در قوام انسجام و هویت ملی در ایران

طرح نو؛ سردبیر
انسجام و وحدت ملی، صرفاً یک مفهوم انتزاعی یا شعار سیاسی نیست؛ بلکه شیرازه پیونددهنده کالبد یک سرزمین و ضامن بقای آن در تندبادهای حوادث تاریخی است. در جغرافیای پرتلاهب خاورمیانه، ایران به واسطه تنوع بی‌نظیر قومی، زبانی و فرهنگی خود، همواره نیازمند یک چسب نامرئی اما قدرتمند بوده است تا این اجزای رنگارنگ را در قالب یک «ملت-دولت» یکپارچه حفظ کند. این تنوع، نه یک نقطه‌ضعف، که دقیقاً موتور محرکه و نقطه قوت تمدن ایرانی به شمار می‌رود.

در این میان، خطه آذربایجان که در ادبیات سیاسی و تاریخی ما به درستی «سر ایران» لقب گرفته است، جایگاهی بی‌بدیل و استراتژیک دارد. آذربایجان در طول تاریخ، نه تنها یک بازیگر محلی، بلکه همواره یک کشنگر فعال در سطح ملی بوده و در بزنگاه‌های حساس، بار سنگین صیانت از هویت، تمامیت ارضی و یکپارچگی ایران را بر دوش کشیده است. برای کالبدشکافی این نقش کلیدی و واکاوی ابعاد مختلف حضور مردم آذربایجان در تار و پود هویت ملی، گفتگویی تحلیلی با دکتر احسان افشار، استاد دانشگاه و پژوهشگر حوزه‌ی تاریخ و جامعه‌شناسی ایران ترتیب داده‌ایم که مشروح آن در ادامه از نظر تام می‌گذرد.

آذربایجان؛ دژ مستحکم زبان و ادب پارسی

جناب استاد، یکی از مؤلفه‌های بنیادین هویت ملی در ایران، زبان و ادبیات پارسی است. با توجه به اینکه زبان مادری و شیرین مردم خطه آذربایجان در حال حاضر ترکی است، نقش این منطقه و اندیشمندان آن را در پویایی، گسترش و غنای زبان پارسی چگونه ارزیابی می‌کنید؟
این یکی از جذاب‌ترین و در عین حال پیچیده‌ترین پارادامه‌های فرهنگی ایران است. در یک نگاه سطحی، شاید تصور شود که وجود یک زبان محلی قدرتمند، مانعی برای زبان ملی است؛ اما تاریخ آذربایجان خط بطلانی بر این فرضیه می‌کشد. مردم و نخبگان آذربایجان، همواره زبان پارسی را نه به عنوان زبان یک قوم خاص، بلکه به عنوان «زبان میان‌جی»

ما در تاریخ معاصر، با تهاجم ویرانگر روسیه تزاری نیز مواجه بودیم. نقش تبریز و آذربایجان در این نبردها و پس از آن در بیداری ملی چگونه بود؟

در جنگ‌های ایران و روس، آذربایجان خط مقدم جبهه بود. عباس میرزا، ولیعهد کاردان قاجار، تبریز را به کانون مقاومت و هم‌زمان کانون «نوسازی و تجدید» ایران تبدیل کرد. اگرچه بخش‌هایی از بیکر وطن در پی قراردادهای ننگین گلستان و ترکمانچای جدا شد، اما مقاومت جانانه مردم در تبریز، گنجه، قریباغ و ایروان تا آخرین قطره خون ادامه داشت. همین مجاورت با تهدیدات و درک عمیق از عقب‌ماندگی کشور باعث شد تا چند دهه بعد، آذربایجان به موتور محرکه انقلاب مشروطه تبدیل شود. ایستادگی ۱۱ ماهه تبریز به رهبری ستارخان (سردار ملی) و باقرخان (سالار ملی) در برابر استبداد صغیر محمدعلی شاهی، دقیقاً در راستای حفظ همان انسجام ملی و نجات کل ایران از چنگال استبداد داخلی و استعمار خارجی (روس‌ها) بود.

و به عنوان آخرین حلقه از این زنجیره تاریخی، نقش مردم این خطه را در دوران هشت سال دفاع مقدس چگونه تحلیل می‌کنید؟

دفاع مقدس، تبلور مدرن همان روحیه تاریخی بود. لشکر ۳۱ عاشورا که متشکل از دلاورمردان آذربایجان بود، به فرماندهی شهیدان بزرگواری چون مهدی و حمید باکری، خطشکن سخت‌ترین عملیات‌ها در جنوب و غرب کشور بودند. جوانان تبریز، ارومیه، اردبیل و زنجان، هزاران کیلومتر دورتر از خانه‌های خود، در خوزستان و ایلام خون دادند تا یک وجب از خاک ایران کم نشود. وصیت‌نامه‌های این شهدا را بخوانید؛ مملو از عشق به اسلام، ایران و حفظ تمامیت ارضی است. این یعنی هویت ملی در عالی‌ترین و خالص‌ترین شکل خود.
تحلیل خیرنگار: سخنان دکتر افشار به روشنی اثبات می‌کند که نمی‌توان تاریخ ایران، زبان پارسی، مذهب تشیع و مرزهای کنونی کشور را مطالعه کرد، اما نقش کلیدی خطه آذربایجان را نادیده گرفت. آذربایجان، نه تنها یک قطعه از پازل ایران، بلکه قلب تپنده‌ای است که در روزهای صلح، با اقتصاد، فرهنگ و هنر خود به کشور حیات می‌بخشد و در روزهای خطر، سینه خود را برای دفاع از این کالبد کهن سپر می‌کند. حفظ و تقویت این همبستگی، راهبردی است که آینده روشن این سرزمین را تضمین خواهد کرد.

که با حمایت و پذیرش مردم آذربایجان همراه شد، هویتی شیعی-ایرانی خلق کرد که تا به امروز، قوی‌ترین سپر دفاعی در برابر هضم شدن ایران در فرهنگ کشورهای همسایه بوده است.

سینه ستیر ایران؛ از بابک تا جنگ تحمیلی هشت ساله

جناب دکتر، تاریخ نشان می‌دهد که خطه آذربایجان همواره سد سدی در برابر تجاوز بیگانگان بوده است. اجازه دهید این موضوع را در چند مقطع واکاوی کنیم. ابتدا از مقاومت بابک خرم‌دین در برابر ظلم عباسیان شروع کنیم. این ایستادگی چه پیمای برای تاریخ هویت ایرانی داشت؟
قیام بابک خرم‌دین را نباید به یک شورش محلی تقلیل داد. خلافت عباسی در آن دوران، نه تنها از نظر سیاسی و اقتصادی مردم ایران را تحت فشار قرار داده بود، بلکه با سیاست‌های عربی‌سازی، به دنبال استحاله فرهنگی ایرانیان بود. قیام بابک در کوه‌های بڈ (کلبر کنونی)، در واقع فوران خشم فروخورده ایرانیان علیه این ستم سیستماتیک بود. بابک بیش از دو دهه در برابر قدرتمندترین امپراتوری آن روزگار مقاومت کرد. این ایستادگی در قلب آذربایجان، به نماد «مقاومت ملی» تبدیل شد و نشان داد که روح استقلال‌طلبی ایرانیان خاموش‌شدنی نیست.

این روحیه سلحشوری در ادوار بعدی، به‌ویژه در تقابل با امپراتوری عثمانی چگونه خود را نشان داد؟

عثمانی‌ها همواره نگاهی توسعه‌طلبانه به مرزهای غربی و شمال غربی ایران داشتند. جنگ چالدران یکی از تلخ‌ترین اما حماسی‌ترین برک‌های تاریخ ماست. در چالدران و در جریان اشغال‌های مکرر تبریز توسط پادشاهای عثمانی، مردم آذربایجان خونبارترین مقاومت‌ها را از خود نشان دادند. عثمانی‌ها با وجود برتری نظامی، هرگز نتوانستند جای پای مردم آذربایجان در قلب مردم این منطقه پیدا کنند، چرا که مردم آذربایجان خود را پاسدار حریم «ایران» و مذهب «اهل بیت» می‌دانستند و با گوشت و استخوان در برابر ماشین جنگی عثمانی ایستادگی کردند تا مرزهای غربی کشور حفظ شود.

می‌رسیم؛ دورانی که بسیاری از مورخان آن را نقطه عطفی در احیای دولت ملی در ایران می‌دانند. نقش تبریز، اردبیل و در مجموع مردم آذربایجان در این گذار تاریخی و به‌ویژه گسترش مذهب تشیع چه بود؟
کاملاً درست است. پس از فروپاشی امپراتوری ساسانی و در دوران پس از اسلام، ایران قرن‌ها درگیر حکومت‌های ملوک‌الطوایفی و پراکندگی سیاسی بود. رنسانس سیاسی ایران از اردبیل و با برخاستن شیوخ صفوی آغاز شد و در تبریز، با تاج‌گذاری شاه اسماعیل صفوی به ثمر نشست. نقش آذربایجان در اینجا دوگانه و بسیار استراتژیک بود؛ نخست این که صفویان با تکیه بر سلحشوری مردم این خطه، توانستند پس از قرن‌ها، ایران را به عنوان یک واحد سیاسی یکپارچه و مستقل در جغرافیای جهانی بازآفرینی کنند. دوم این که در آن مقطع تاریخی، ایران در محاصره قدرت‌های سنی مذهب (عثمانی‌ها در غرب و ازبک‌ها در شرق) بود. اعلام تشیع به عنوان مذهب رسمی در تبریز، یک راهبرد هوشمندانه برای ایجاد یک «هویت متمایز» و انسجام‌بخش بود. این تصمیم

رنسانس صفوی و تجدید حیات سیاسی-مذهبی ایران

اگر در تونل زمان به جلو حرکت کنیم، به عصر صفویه

گزارش

«جام جهانی» جایزه آقای گل لیگ برتر؛ بازگشت به اروپا؟ یا حالا یا هیچوقت!

طرح‌نو؛ گروه ورزش
امیرحسین حسین‌زاده پس از درخشش در لیگ برتر حالا به یکی از مهره‌های مهم تیم ملی در جام جهانی پیش رو تبدیل شده است.
چیزی تا شروع جام جهانی ۲۰۲۶ باقی نمانده و تدریجاً به روزهایی نزدیک می‌شویم که باید لیست تیم ملی نهایی شود. با این وجود در اردوی فعلی که با حضور بازیکنان داخلی برگزار می‌شود، نفراتی هستند که خیالشان راحت است و اضطرابی بابت خط خوردن ندارند. یکی از این بازیکنان امیرحسین حسین‌زاده است. ستاره سابق استقلال و فعلی تراکتور که طی ۲ سال اخیر در ترکیب تیم‌ها و همچنین تیم ملی خوش درخشیده و بی‌تاب تجربه کردن اولین جام جهانی خود است.

همه چیز از لیگ ۲۴ آغاز شد

امیرحسین پس از دوران نه‌چندان خوشایندش در بلژیک و تیم شارلروا به لیگ برتر بازگشت و پیراهن تراکتور را پوشید. او در فصل اول فروغ چندانی نداشت و برخی را به این نتیجه رساند که دیگر خبری از آن بازیکن تأثیرگذار استقلال نیست. با این حال لیگ بیست‌و‌چهارم حکم تولد دوباره را برای حسین‌زاده داشت. او زیر نظر دراگان اسکوچیچ تبدیل به ستاره اصلی تیم شد و کمک کرد پرشورها برای نخستین‌بار بر جام فوتبال ایران بایستند و خودش هم عنوان آقای گلی را به ارمان بیارود. نمایش شگفت‌انگیز مهاجم سابق سایپا قلعه‌نویی را مجاب کرد تا او

جا افتادن در تیم ملی به سریع‌ترین شکل ممکن

اولین گل ستاره ۲۵ ساله تراکتور با لباس تیم ملی در مصاف تشریفاتی مقابل کره شمالی در هفته پایانی انتخابی جام جهانی ۲۰۲۶ به ثمر رسید. او سپس در تورنمنت کافا زمان بیش‌تری پیدا کرد و برابر افغانستان و هند نیز دروازه رقیب را گشود

را وارد چرخه بازیکنان دعوتی کند. امیرحسین در ترکیب تیم باشگاهی‌اش و طی مسابقات داخلی و بین‌المللی همچنان گل می‌زد و کم‌کم توسط کادرفنی تیم ملی به میدان فرستاده می‌شد.
امیرحسین در جدال حساس برابر روسیه نیز گل زد تا اثبات کند زورش فقط به تیم‌های کم‌نام‌نشان آسیایی نمی‌رسد و در جدال مقابل تیم‌های بزرگ‌تر نیز حرف برای گفتن دارد. تازانیا قربانی بعدی امیرحسین بود و او را به پنجمین گل ملی‌اش رساند. پروسه جا افتادن امیرحسین در تیم ملی سریع‌تر از حد انتظار پیش رفت و او به حلقه نفرات اصلی پیوست.

سودای بازگشت به اروپا در گرو درخشش در جام جهانی

آینده نامعلوم سردار آزمون و غیبتش در اردوی فروردین‌ماه، افت مهدی طارمی و نمایش پرنوسان دیگر مهاجمان، حسین‌زاده را به یکی از گزینه‌های جدی برای حضور در ترکیب اصلی تیم ملی در جام جهانی تبدیل کرده است. امیرحسین قابلیت بازی به عنوان مهاجم سایه، هافبک تهاجمی و حتی وینگر را هم دارد و همین قضیه از او مهره‌ای چندوجهی ساخته است. حسین‌زاده در مصاف برابر کاستاریکا نیز ۲ پاس گل داد و درخشش عمل کرد. او حالا جلوتر از نفراتی چون شهریار مغاللو، پوریا شهرآبادی، احسان محروقی، علی علیپور و کسری طاهری قرار دارد و حتی مهیا شدن شرایط حضور دنیس ایگرت نیز نمی‌تواند خیلی سریع جایگاه امیرحسین را تحت‌الشعاع قرار دهد.

بازیکن اسبق شارلروا در اظهارات اخیرش بارها اعلام کرده که دوست دارد یک مرتبه دیگر تجربه حضور در فوتبال اروپا را بچشد. ۲۵ ساله بودن این بازیکن نیز باعث شده تا فرصت چندانی برای تحقق بخشیدن به هدف مذکورش نداشته باشد و بهترین فضا برای عرضه توانایی‌های بازیکنی مثل حسین‌زاده، جام جهانی است. در بزرگ‌ترین رویداد فوتبالی جهان، همه‌چیز دست به دست هم داده تا حسین‌زاده بار دیگر نگاه تیم‌های حاضر در قاره سبز را به سمت خود جلب کند و ترانسفری جذاب را در تابستان پیش رو نهایی کند. باید به انتظار نشست و تماشا کرد که آیا همه‌چیز مطابق انتظار آقای گل فوتبال ایران پیش می‌رود یا خیر.

یک کارشناس مطرح کرد:

بازی «درون تیمی» به سود قلعه نویی است

هرچه بیشتر سپری می‌کند ولی خوشبختانه بازیکنان تیم ملی شرایط را درک می‌کنند و با تمام وجود در خدمت تیم ملی خواهند بود.

وضعیت تیم ملی بیادماندنی خواهد بود

وی در خصوص نبود بازی‌های تدارکاتی برای تیم ملی گفت: در اینکه تیم ملی به بازی‌های تدارکاتی مناسب نیاز دارد شکی نیست و باید بدانیم این وضعیت همیشگی نخواهد بود. ولی این شرایط استثنایی بیادماندنی خواهد بود و از لحاظ علاقمندان به فوتبال پاک نخواهد شد. تیم ملی بدون تعارف به بازی تدارکاتی بزرگ نیاز دارد و روزهای سختی را هم برای آمادگی

روانی آماده کرده و بطور حتم تا شروع جام جهانی تیم ملی آمادگی بیشتری پیدا خواهد کرد.
وضعیت تیم ملی بیادماندنی خواهد بود
وی در خصوص نبود بازی‌های تدارکاتی برای تیم ملی گفت: در اینکه تیم ملی به بازی‌های تدارکاتی مناسب نیاز دارد شکی نیست و باید بدانیم این وضعیت همیشگی نخواهد بود. ولی این شرایط استثنایی بیادماندنی خواهد بود و از لحاظ علاقمندان به فوتبال پاک نخواهد شد. تیم ملی بدون تعارف به بازی تدارکاتی بزرگ نیاز دارد و روزهای سختی را هم برای آمادگی

بازی درون تیمی ساده و آسان نیست

مدافع پیشین تیم ملی در مورد برگزاری بازی‌های درون تیمی ملی پوشان تأکید کرد: گاهی بازی‌های درون تیمی به مراتب سخت‌تر از بازی با حریفان خارجی است. بازیکنان انگیزه‌های بالایی دارند و تمام توان خود را می‌گذارند تا خودشان را به کادر فنی ثابت کنند. آنها با انگیزه فوق‌العاده بالا وارد زمین می‌شوند و این انگیزه

سردار دل مردم را شاد کرده است

شکوری در خصوص مصدومیت قلی‌زاده و آماده نبودن طارمی و وضعیت مبهم سردار آزمون گفت: قبل از هر چیز برای قلی‌زاده که یکی از بهترین‌های فوتبال ما است آرزوی سلامتی دارم و بگویم مصدومیت در فوتبال

فوتبال مانع توسعه تیم‌های فوتسال و والیبال می‌شود. با تمام این کش‌وقوس‌ها تیم فوتبال مس با کم‌ترین هزینه ممکن تشکیل و برای حضور در مسابقات آماده شد.

طبعاً مس با شرایط موجود روزهای اسفزاری را تجربه کرد و با کسب نتایج ضعیف از همان ابتدای فصل به جمع فانوس به دستان لیگ یک رانده شد.
ماجرای انحلال یا انتقال مالکیت تیم فوتبال مس اما فرا نرسید. در مقطعی از فصل انتقال مالکیت به یک فرد متمول در استان اردبیل محقق شد که در واپسین مراحل ورق برگشت تا مس چندنهمی بیشتر در آذربایجان شرقی و تحت مالکیت مجموعه صنایع مس دوام بیاورد.

علی ابراهیمیان، سپس مهدی بخشی‌زاده و حالا سیاوش اکبرپور سیر تغییرات نیمکت مس در فصل جاری را رقم زده‌اند. این تیم اکنون با ۱۷ امتیاز تیم هفدهم جدول لیگ دسته اول است و یکی از اصلی‌ترین و شاید منطقی‌ترین گزینه سقوط به دسته دوم به حساب می‌آید.
درحالی که چیزی حدود یک هفته تا ازسزگیری مسابقات لیگ دسته یک زمان باقی مانده، تمرینات این تیم همچنان تعطیل و شرایط بازیکنان کادرفنی پادرواست.

انتقال مالکیت داخل استانی

روزهای گذشته اخباری مبنی بر انتقال مالکیت تیم فوتبال مس سونگون به یک شرکت در شهرستان شبستر مطرح شد. از قرار معلوم این توافق بر سر انتقال میان طرفین به صورت کتبی انجام شده و در صورت تأیید اهلیت اداره ورزش و جوانان و هیات فوتبال استان این انتقال نهایی خواهد شد.
جالب اینکه سران باشگاه مس در طی یک سال اخیر از کمبود بودجه و مشکلات مالی نابلده و راه حل این مشکل را انحلال و یا واگذاری تیم فوتبال قلمداد کرده‌اند. درحالی که هنر مدیریت صحیح خلاف واژه‌هایی همچون انحلال و یا واگذاری است آن

شد و آن‌ها نتوانستند به فاصله یک فصل خود را به سطح دوم رقابت‌های باشگاهی برسانند. صعود مس سونگون در شرایطی رقم خورد که در نقطه مقابل، خلیج‌فارس ماهشهر در یک‌دلی سقوط به لیگ دو قرار دارد تا به شکلی عجیب سرنوشت این دو تیم پرماجر در فصل گذشته رقابت‌های باشگاهی رقم بخورد.
جالب است بدانید، مس سونگون فعالیت خود در رشته فوتبال را در سال ۸۹ آغاز کرد و آن‌ها در فصل ۹۲-۱۳۹۱ توانستند به لیگ یک صعود کنند اما بعد از محرز شدن تبانی انجام شده با تیم استیل‌آذین، با توجه به کسر ۶ امتیاز، صعود مس‌ها به لیگ دو ملغی شد تا آن‌ها بعد از یک دهه چشم‌انتظاری سرانجام به رویای خود برسند و برای اولین‌بار شانس حضور در بین تیم‌های لیگ برتری را به‌دست آورند.

جرعه‌های فروش سهمیه

زمزمه هایی مبنی بر عدم تیمداری باشگاه مس سونگون در فوتبال

خبر

روزهای پایانی برای سفر به جام جهانی ۲۰۲۶ فرا رسید

طرح‌نو؛ گروه ورزش
فیفا اقدام به انتشار زمان نهایی اعلام لیست بازیکنان تیم‌های ملی حاضر در جام جهانی ۲۰۲۶ کرد.

رقابت‌های جام جهانی ۲۰۲۶ حدود ۳۵ روز دیگر در حالی آغاز می‌شود که فیفا به صورت رسمی تاریخ‌ها و قوانین اعلام لیست تیم‌های ملی برای حضور در این تورنمنت را اعلام کرد.

طبق اعلام این هاد در لیست‌های مقدماتی هر تیم می‌تواند بین ۳۵ تا ۵۵ بازیکن (شامل ۴ دروازه‌بان) داشته باشد که امیرقلعه‌نویی سرمربی تیم ملی ایران، لیست مربوطه را حدود ۱ ماه پیش به فیفا ارائه کرده بود.
همچنین در لیست نهایی نیز هر تیم تنها شامل ۲۶ بازیکن خواهد بود که زمان اعلام لیست نهایی هم ۲ ژوئن ۲۰۲۶ (۱۲ خرداد) است. بنابراین قلعه‌نویی حدود ۲۰ روز فرصت دارد تا نفرات نهایی را انتخاب و مسافر یکی از پرچالش‌ترین تورنمنت‌های فوتبالی در سال‌های اخیر کند.

جایگزینی بازیکنان در لیست نهایی تنها با بازیکنان حاضر در لیست مقدماتی امکان‌پذیر است. همچنین جایگزینی تنها در صورت آسیب‌دیدگی شدید یا بیماری حاد و قبل از ۲۴ ساعت از اولین بازی مجاز است.

شایان ذکر است دروازه‌بان‌ها می‌توانند در طول مسابقات، در صورت آسیب‌دیدگی یا بیماری حاد، جایگزین شوند.
تیم‌ها می‌توانند لیست‌های خود را در هر زمانی اعلام کنند، اما این لیست‌ها تا تأیید فیفا در تاریخ ۲ ژوئن ۲۰۲۶ رسمی نخواهد بود.

طبیعی است. طارمی یا تجربه است و بطور حتم تا شروع جام جهانی به شرایط ایده آل خواهد رسید و بازیکنی موثر برای تیم ملی خواهد بود. در مورد سردار آزمون هم باید بگویم نمی‌دانم چه مشکلی پیش آمده اما سردار بارها با گلزنی برای تیم ملی دل مردم را شاد کرده و او عاشق ایران است و اگر به تیم ملی بازگردد شک ندارم تمام توان خود را برای موفقیت تیم ملی خواهد گذاشت.

لیگ را ۱۸ تیمی کنید

وی با انتقاد از برگزاری ادامه لیگ بیست و پنجم بعد ازجام جهانی گفت: ادامه لیگ نه به صلاح است و نه شروع خواهد شد. تیم‌های لیگ برتری انگیزه‌ای برای ادامه لیگ ندارند و باید این لیگ را تمام شده بدانیم. با توجه به شرایط ویژه کشور لیگ بیست و ششم را می‌توانیم ۱۸ تیمی برگزار کنیم تا علاقمندان به فوتبال از بازی‌ها لذت ببرند.

گزارش

تنها سهمیه لیگ‌یکی آذربایجان شرقی به لبه‌ی پرتگاه رسید

هم در مجموعه‌ای که به یکی از غنی‌ترین منابع وابسته است.

آزمون دشوار اداره ورزش و هیات فوتبال

ولو اینکه جواد ششگلانی، رئیس هیات فوتبال آذربایجان شرقی در گفت‌وگو کوتاه با ایسنا از جریان واگذاری مالکیت تیم فوتبال مس سونگون ابراز بی‌اطلاعی کرده (اینجا بخوانید) اما با این حال این انتقال بدون رضایت هیات فوتبال استان امکان‌پذیر نخواهد بود و نقش نباید از نقش پرنرگ این مجموعه در جریان واگذاری مالکیت تیم مس به سادگی گذشت.
یک تصمیم اشتباه در سنجش اهلیت یونس قربانی (مالک سابق ماشین‌سازی) منجر به انحلال قدیمی‌ترین تیم فوتبال شمال‌غرب کشور شد. اتفاقی که فوتبال آذربایجان شرقی را با وجود گذشت چندین سال در شوک فرو برده و وراى از دست رفتن یک تیم ریشه‌دار یک سهمیه ارزشمند را از تبریز گرفته است.

اداره ورزش و جوانان و هیات فوتبال آذربایجان شرقی اکنون با توجه به عقبه‌ای که داشته‌اند باید دست به عصا تر قدم برداشته و حتی در صورت موافقت با واگذاری این سهمیه هوشمندانه تر تن به این عمل و تعیین تکلیف اهلیت مالک بعدی بدهند تا شاهد اتفاقات ناگوار گذشته نباشیم.

آینده مبهم

درحالی که اکثر تیم‌های لیگ یکی تمرینات خود را برای حضور در ادامه رقابت‌ها آغاز کرده‌اند، تمرینات مس همچنان تعطیل است.
شرایط این تیم در حال‌های از ابهام قرار دارد. واگذاری یا ادامه با مالکیت فعلی؟ سرنوشت برای مس نامعلوم است. آنچه که مشخص است، نقش اساسی سران ورزش و فوتبال آذربایجان شرقی است که باید هر چه زودتر به خود آمده و در راستای حفظ این سهمیه ارزشمند دسته یکی قدم بردارند.

طرح‌نو؛ گروه ورزش

تیم فوتبال مس سونگون ورزشان برای چندمین مرتبه در طی سالیان اخیر به مرحله واگذاری مالکیت رسیده است.
ماشین‌سازی چند قدم تا پیوستن به خاطرات فاصله داشت و تراکتور، روزهای برزخی و ناراضی‌تی هواداران از مالکیت تیم را سر می‌کرد. در همین اثنا بحث انتقال مالکیت تراکتور و ماشین‌سازی به صنایع مس حساسی داغ شد. پشت پرده این بیاهو اما انحلال سبزقبایان را پدید آورد و راه ادامه مالکیت سرمایه‌دار متمول تبریزی در تراکتور را هموار کرد.

آغاز تیمداری باشگاه مس سونگون ورزشان در رشته فوتبال احتمالاً مسئولیت سنگین انتقال مالکیت تراکتور را از شانه این مجموعه برداشت و حتی این تیم را بعد از وضعیت اسفبار تبریز در تیمداری و انحلال متوالی تیم سه گسترش فولاد، شهرداری تبریز و ماشین‌سازی به محل تجمع و پرورش بازیکنان بومی آذربایجان شرقی تبدیل کرد.

چگونگی تاسیس و صعود به لیگ دسته یک

مس‌ها بعد از تصمیم‌گیری مسئولان کارخانه برای تیمداری دوباره در عرصه فوتبال بعد از ۱۱ سال دوری از این عرصه، به دنبال خرید امتیاز تیم لیگ دسته اولی بودند و با مسئولان تیم شاهین بندرعامری به توافق رسیدند اما خرید امتیاز این تیم به تأیید نهایی مدیران نرسید و در نهایت سهمیه شاهین بندرعامری به تیم خلیج‌فارس ماهشهر فروخته شد و ماهشهری‌ها هم به سراغ فروش امتیاز لیگ دومی خود به تیم مس سونگون رفتند تا نماینده جدید آذربایجان شرقی در فوتبال ایران، کارش را از سومین سطح رقابت‌های باشگاهی آغاز کند.

سونگونی‌ها که در ترکیب خود بازیکنانی مثل وحید شیخ‌ویسی، بهمن کامل، فردین عبیدی، اتابک زارعی، علی پورمحمد و علی فتحی با سابقه بازی در لیگ برتر را داشتند، در سودای صعود فوتبالی به لیگ دسته اول ایران بودند که سرانجام این رویا محقق

ایران من

بانوی زیبای تمدن‌های دنیا
 خسروشکار زال‌سوز رستم‌آرا
 شیرین شهر قصه‌های رفته بر باد
 بن‌مایه‌ی حسرت‌کشیدن‌های فرهاد
 رودابه‌ی گیسوکنند قصر کابل
 مهناز شهداد روایت‌های زابل
 لیلی‌تر از لیلیای مجنون نظامی
 یوسف‌کش مجموعه‌ی اورنگ جامی
 ای یادگار مادهای شیراوژن
 معشوقه‌ی محنت‌نصیب عشق بیژن
 آغوش تو آرامگاه صد سیاوش
 ای آبروی باد و خاک و آب و آتش
 مام تهمت‌ها و رویین‌کالبدها
 آوای نرم و ناز ساز باربدها
 ته‌مین‌هی سهراب‌زای طوس‌پرور
 ای بر سرت از عزت دیرینه، افسر
 گردآفرید رزم گرم نامداران
 فرخ‌لقای بزم شاهنشاه‌شکاران
 سارای خان‌چوپان آرپاجای غمگین
 ای جلوه‌گاه عشق ناکام مہم و زین
 یار دل‌آرام پری‌سیمای سعدی
 باغ تفرجگاه مهرآسای سعدی
 ای جان مولانا و جان جان جانش
 ای عامل شوریدگی‌های روانش
 سرو چمان شعرهای ناب حافظ
 ایهام تصویر شگرف قاب حافظ
 ای از تو زایا طبع شعر هر سخنور
 ای با تو پایا شور و شوق هر هنرور
 خورشید پشت کوه قاف هفت اقلیم
 پرتوفشان نقش‌های فرش و جاجیم
 ای جلوه‌گر در بزم اشعار معاصر
 ای با خدا در حالت مستی مجاور
 بانوی شالی‌بوش جنگل‌های گیلان
 ای موج مویت رفته تا دریای عمان
 در دامت نقش کویر و دشت و دریا
 از خاوران تا باختر، نادیده پیدا
 خاتون کوهستان کرمانشاه و ایلام
 ای از نگاهت مرز ناآرام، آرام
 ای نام زیباییات سرانجام و سرآغاز
 شیرین‌تر از خرما‌ی نخلستان اهواز
 فیروزه‌ی سبز نشابوری به دستت
 دنیا غلام نرگس بی باده مستت
 بر گردنت آویخته منشور کوروش
 از جلوه‌اش شیراز ویزد و اصفهان خوش
 در در خلیج‌فارس با نام تو زیباست
 ای آن‌که نامت بهترین آهنگ دنیا است
 از قلعه‌ی بمپور تا گور سه‌گنبد
 هر جا نسیم عطر گیسوی تو آید
 در اشک چشمت پای منبرخوانی قم
 صد زنده‌رود و سیروان و سیمره گم
 کرد و عرب، ترک و بلوچ و فارس و لر
 دارند جام جانی از عشق رخت پُر
 ای از تو تاریخ تمدن گشته جاوید
 ای مظهر عرفان و نور و عشق و امید
 ای خاک پایت سجده‌گاه اهل ایمان
 ای مادر فرهنگ نامیرنده، ایران!
 ای داغ‌دیده، زخم‌خورده، دل‌شکسته
 ای دل به غیر از زاده‌ی خویشت نبسته
 ایران من! ای نازخاتون خداوند!
 پاینده باشی تا ابد، بی داغ فرزند
 «منیزه پورعلی»

فرهنگ و ادب

طرح نو؛ گروه فرهنگ و ادب

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان‌شرقی، از برگزاری آئین بزرگداشت فعالان تئاتر استان در سال ۱۴۰۴ خبر داد و با اشاره به جایگاه والای هنر نمایش در تعالی فرهنگ عمومی، گفت: اردیبهشت برای هنر ایران، ماه شکوفایی تئاتر و موسم تجلیل از انسان‌هایی است که جان و اندیشه خود را وقف روشنایی صحنه کرده‌اند. نعمت‌اله پایان در رابطه با این آئین که همزمان با سالروز تولد زنده‌یاد جبار باغچه‌بان، از مفاخر ماندگار فرهنگ و آموزش ایران، در مرند برگزار می‌شود، اظهار کرد: آذربایجان همواره خاستگاه اندیشه، هنر و جریان‌های بزرگ فرهنگی بوده و تئاتر در این شهر نه صرفاً یک هنر، بلکه بخشی است هویت تاریخی و اجتماعی مردم آذربایجان است. پایان با بیان اینکه هنر تئاتر زبان زنده جامعه

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان خبر داد:

تجلیل از فعالان تئاتر آذربایجان شرقی در مرند

و آینه تمام‌نمای دغدغه‌ها، ایده‌ها و آرمان‌های مردم است، افزود: تئاتر هنری است که انسان را به تفکر، گفت‌وگو و درک متقابل دعوت می‌کند و در روزگاری که جهان بیش از هر زمان دیگری به همدلی و فهم مشترک نیاز دارد، نقش هنر نمایش در تقویت سرمایه‌های فرهنگی و اجتماعی انکارناپذیر است.

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی ادامه داد: هنرمندان تئاتر استان در سال‌های گذشته با وجود تمامی دشواری‌ها، صادقانه و عاشقانه پای فرهنگ این سرزمین ایستاده‌اند و امروز تجلیل از آنان، تجلیل از تعهد، خلاقیت و روح بلند هنر متعهد ایرانی اسلامی است.

وی با اشاره به تقارن این مراسم با زادروز جبار باغچه‌بان، خاطرنشان کرد: باغچه‌بان نماد دانایی، خلاقیت و انسان‌دوستی است؛ شخصیتی که با

نگاه فرهنگی و تربیتی خود، افق‌های تازه‌ای را در آموزش و هنر این سرزمین گشود و نام او برای همیشه با فرهنگ، آگاهی و خدمت به انسان پیوند خورده است.

پایان تأکید کرد: تئاتر استان آذربایجان شرقی امروز به پشتوانه هنرمندان جوان، پیشکسوتان فرهیخته و ظرفیت‌های غنی فرهنگی تبریز، در مسیر بالندگی و اثرگذاری قرار دارد و اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز حمایت از جریان‌های اصیل نمایشی، تقویت زیرساخت‌های فرهنگی و توجه به استعداد‌های نوظهور را با جدیت دنبال می‌کند.

وی همچنین اردیبهشت تئاتر ایران را فرصتی مغتنم برای بازخوانی نقش هنر نمایش در ارتقای فرهنگ عمومی دانست و گفت: تئاتر، هنر زندگی است؛ هنری که می‌تواند رویانگر حقیقت، پاسدار هویت و امیدبخش جامعه باشد و بدون تردید آینده

طرح نو؛ گروه فرهنگ و ادب

چاپ دوم کتاب «جز حکایت دوست»، به قلم سید مهدی شجاعی توسط انتشارات نستان هنر با بهای پشت جلد ۹۹ هزار تومان روانه بازار کتاب شد. این کتاب که سومین مجلد از مجموعه حماسه سجادیه است، مشتمل بر چهل فصل است و همچون دو مجلد پیشین به واکاوی، روایت و تحلیل وقایع تاریخی دوران حیات پر برکت امام چهارم شیعیان، حضرت علی ابن‌الحسین ابن علی، و سیره آن امام می‌پردازد.

آنچه درباره این مجموعه خواندنی شدت جلب توجه میکند سهل و ممتنع بودن کار نویسنده است. سید مهدی شجاعی کوشیده است با وفاداری تمام به نص صریح تاریخ، روایتی دیگر از زندگی و سیره امام سجاد در دسترس مخاطبان قرار دهد، روایتی که در عین بیانی روان و شیوا به بسیاری از ابهامات تاریخی پیرامون آن امام و دوران حیات ایشان پاسخ می‌پردازد.

آنچه درباره این مجموعه خواندنی شدت جلب توجه میکند سهل و ممتنع بودن کار نویسنده است. سید مهدی شجاعی کوشیده است با وفاداری تمام به نص صریح تاریخ، روایتی دیگر از زندگی و سیره امام سجاد در دسترس مخاطبان قرار دهد، روایتی که در عین بیانی روان و شیوا به بسیاری از ابهامات تاریخی پیرامون آن امام و دوران حیات ایشان پاسخ می‌پردازد.

طرح نو؛ گروه فرهنگ و ادب

کتاب «صبح روز یادبود» نوشته آلایست مکلادو، با ترجمه پژمان طهرانیان، روایتی کوتاه اما تأمل‌برانگیز از تأثیرات ماندگار جنگ جهانی دوم بر سه نسل از یک خانواده را پیش روی مخاطب قرار می‌دهد.

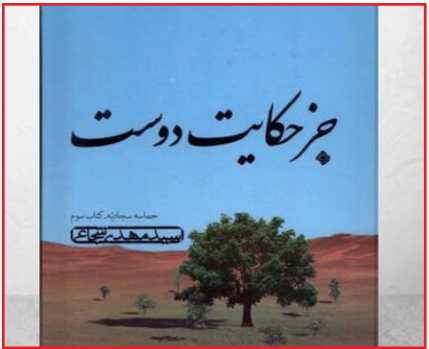
در میان روایت‌هایی که جنگ را به‌عنوان یک رخداد تاریخی بازگو می‌کنند، آثاری نیز وجود دارند که از سطح تاریخ عبور کرده و به لایه‌های پنهان‌تری از تجربه انسانی نفوذ می‌کنند؛ لایه‌هایی که در آن، جنگ نه یک واقعه دوردست، بلکه حضوری مداوم در زندگی روزمره است. «صبح روز یادبود» نوشته آلایست مکلادو، از همین دست آثار است؛ روایتی که نه در میدان نبرد، بلکه در سکوت یک خانه و در امتداد یک انتظار شکل می‌گیرد و از خلال آن، تصویری چندلایه از تأثیر جنگ بر سه نسل یک خانواده ترسیم می‌شود.

این اثر، با تکیه بر یک موقعیت به‌ظاهر ساده، به بازخوانی پیچیده‌ای از حافظه، زمان و میراث انسانی دست می‌زند؛ روایتی که نشان می‌دهد چگونه گذشته، بی‌وقفه در حال بازتولید خود در اکنون است.

روایت از یک صبح آغاز می‌شود، اما به یک قرن امتداد می‌یابد

داستان از جایی آغاز می‌شود که یک کهنه‌سرباز سالخورده، دیوید مک‌دانلد، خود را برای شرکت در مراسم روز یادبود آماده می‌کند؛ مراسمی که به‌نظر می‌رسد آخرین حضور او در آن باشد. این موقعیت، در نگاه نخست، ساده و حتی تکراری به‌نظر می‌رسد، اما مکلادو با مهارتی قابل توجه، همین لحظه را به نقطه‌ای برای گشودن دریچه‌های گذشته تبدیل می‌کند.

در فاصله‌ی کوتاه، میان آماده‌شدن و انتظار برای رسیدن پسر و نوه، ذهن راوی به عقب بازمی‌گردد. خاطرات، نه به‌صورت خطی و منظم، بلکه در قالب جزئیاتی پراکنده و ملموس ظاهر می‌شوند: تصمیم‌هایی که او را به میدان جنگ کشاند، ترس‌هایی که در خطوط مقدم تجربه کرد، گرسنگی،

می‌دهد.

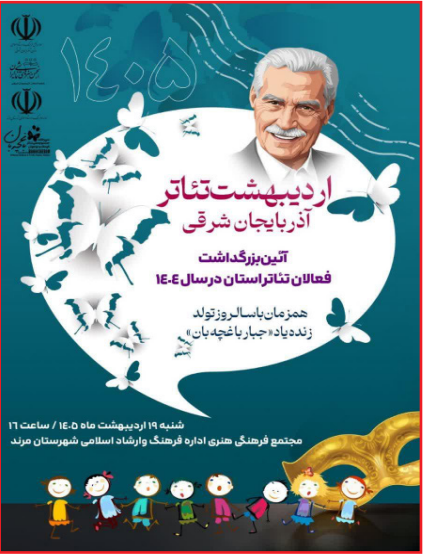
بر کسی پوشیده نیست که به فاصله کوتاهی پس از واقعه کربلا فجایی در بلاد اسلام رخ داد که ننگ و رسوایی آن برگ‌های تاریخ را سیاه کرد. ولی اینکه این فجایع چرا و چگونه به وقوع پیوستند به آسیب شناسی جدی و تحلیل اندیشمندانه احتیاج دارد و اینجاست که اهمیت کار شجاعی مشخص می‌شود.

«جز حکایت دوست» به چاپ دوم رسید

وی در این مجموعه تنها راوی صرف تاریخ نیست. داستان گوی صرف هم نیست، بلکه تلاش می‌کند در قالب روایت داستانی که تماماً مستند به مستندات تاریخی معتبر است، پرده از رازهایی بردارد که دانستن آنها برای صاحبان خرد لازم و ضروری است. کتاب اول از این مجموعه، با عنوان «تویی به جای همه»، با گریز مکرر به واقعه کربلا، خواننده را با کاروان اسرا همراه می‌کند تا بازگشت امام سجاد به مدینه و سپس هجرت از مدینه و سکونت در غربت بیابان.

کتاب دوم با عنوان «اگر غم لشکر انگیزد»، به واقعه حره می‌پردازد و آنچه در مدینه گذشت و کتاب سوم در پس روایت وقایعی که کمی پیش از مرگ یزید در مکه اتفاق افتاد خواننده را هر چه بیشتر با حکومت اموی آشنا می‌سازد.

شجاعی به عنوان یکی از بنیانگذاران ادبیات آیینی در ایران، سابقه درخشانی در خلق این دست از آثار

فرهنگی ایران با حضور هنرمندان دغدغه‌مند و خلاق روشن‌تر خواهد بود.

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی در خاتمه از تمامی فعالان عرصه تئاتر استان قدردانی کرد و افزود: صحنه‌های تئاتر تبریز با حضور هنرمندان متعهد همچنان روشن خواهد ماند و این شهر تاریخی، پرچمدار فرهنگ، هنر و اندیشه در ایران اسلامی باقی می‌ماند.

دارد. او نسل‌هایی از جامعه ایران را با معارف اهل بیت آشنا نموده است. با این‌همه، مجموعه حماسه سجادیه به گواه اثر گویبی رسالتی دیگر هم برای خود قائل است: روشنگری...

نکته مهم دیگر درباره این مجموعه خواندنی نثر شیرین و خوشخوان آن است. نویسنده با چیره دستی تمام، به مدد استفاده از راویان متعدد در هر فصل پرده می‌گرداند و قلم را به نوعی دیگر به چرخش در می‌آورد. او حتی از آوردن اصطلاحات روز هم ابایی ندارد و این لطفیله حلاوتی دیگر به کار می‌بخشد.

مثلا در همین کتاب سوم جایی از زبان شیطان چنین می‌خوانیم: «من حتی به مخیله ام هم خطور نمی‌کرد که ممکن است سجاد ناگهان از دور با ریموت کنترل، مسیر بازی و جای برنده و بازنده را عوض کند... اینکه ناگهان از دعا و نیایش و مناجات، خروجی لژیستیک و پدافندی و عملیات نظامی در بیاورد، انصافاً غیرمتظره بود.»

مشاهده است؛ تلاشی برای ادامه دادن، حتی در شرایطی که گذشته همچنان سنگینی می‌کند.

این تاب‌آوری، نه به‌صورت شعاری، بلکه در رفتارها و انتخاب‌های شخصیت‌ها نمود پیدا می‌کند. حضور در مراسم یادبود، به‌نوعی تداوم همین تلاش است؛ تلاشی برای به‌یاد آوردن، اما در عین حال، برای ادامه دادن زندگی.

مکلادو، بدون آنکه به فضاوت یا نتیجه‌گیری صریحی متوسل شود، این امکان را پیش روی خواننده قرار می‌دهد که در دل تاریکی‌ها، نشانه‌هایی از امید را نیز جست‌وجو کند.

اثری کوتاه، اما ماندگار در کارنامه یک نویسنده «صبح روز یادبود»، به‌عنوان آخرین اثر منتشرشده از آلایست مکلادو، جایگاهی ویژه در کارنامه ادبی او دارد. این داستان، اگرچه از نظر حجم، اثری کوتاه محسوب می‌شود، اما از نظر عمق و انسجام، ادامه‌دهنده همان مسیری است که مکلادو در آثار پیشین خود پیموده بود.

حساسیت زبانی، توجه به جزئیات، و تمرکز بر مفاهیمی چون هویت، تعلق و حافظه، از جمله ویژگی‌هایی هستند که در این اثر نیز به‌وضوح دیده می‌شوند. همین ویژگی‌ها باعث شده‌اند تا «صبح روز یادبود» نه‌تنها به‌عنوان یک داستان مستقل، بلکه به‌عنوان جمع‌بندی‌ای از دغدغه‌های ادبی نویسنده نیز قابل توجه باشد.

در بخشی از کتاب می‌خوانیم:

دیوید مک دانلد که بیرون آمد تا برود کنار کپه هیزمش بایستد، هوا هنوز تاریک بود، هر چند که روشنایی خاکستری صبح در راه رفته رفته داشت خودنمایی می‌کرد.

از آن صبح‌هایی نبود که یادآور صبح‌های اوایل تابستان باشد که، اگر آن قدر که باید منتظر می‌ماندی خورشید آرام آرام نوک کوه‌های مشرق سرک می‌کشید، بعد شبنم‌های شبانگه‌ای آهسته بخار می‌شدند، گلبرگ‌ها رفته رفته باز می‌شدند و صداهای روز در راه جای صداهای شب پادر گریز را می‌گرفتند.

کتاب «صبح روز یادبود» نوشته آلایست مک لاود و با ترجمه پژمان طهرانیان در ۵۷ صفحه و از سوی نشر افق منتشر شده است. /مه‌ر

زبان فارسی، محور همگرایی و هویت ملی ایرانیان

طرح نو؛ سردبیر

در برهه‌های حساس تاریخی، همواره دیدگاه‌هایی مطرح می‌شود که تکثر زبانی و قومی در ایران را مانعی برای وحدت ملی قلمداد کرده و یا برعکس، بر تقویت زبان‌های محلی به بهای تضعیف زبان ملی پای می‌فشارند. برخی مدعی‌اند که جایگاه فعلی زبان فارسی حاصل یک تحمیل تاریخی در دوران مدرن است. اما این فرضیه چقدر با واقعیات تاریخی، شواهد میدانی و روند تمدن‌سازی در فلات ایران مطابقت دارد؟

ایران، به عنوان یکی از باستانی‌ترین حوزه‌های تمدنی، همواره شاهراه مهاجرت‌ها و جایگاه همزیستی اقوام گوناگون بوده است. پروفیسور ریچارد فرای در کتاب «میراث ایران» بر این باور است که فرهنگ ایرانی سده‌ها پیش از شکل‌گیری دولت‌مملت‌های مدرن، بر اساس نوعی همگرایی فرهنگی میان اقوام هندوایرانی و اقوام بومی فلات شکل گرفت. در طول هزاره‌های گذشته، نوعی همزیستی نزدیک بین گویشوران زبان‌های مختلف ایرانی و غیرایرانی در این ناحیه ایجاد شد که منجر به پدید آمدن یک «روح مشترک تمدنی» گردید.

تطور تاریخی زبان ملی

داستان شکل‌گیری زبان فارسی به عنوان زبان رسمی و ملی در ایران، داستان عجیبی است. بر خلاف تصور رایج، فارسی دری که امروزه زبان رسمی ماست، نه از طریق جنگ و غلبه نظامی یک قوم خاص، بلکه به عنوان یک «نیاز تمدنی» و «انتخاب فرهنگی» از سوی خود ایرانیان پدید آمد. پس از زوال استیلای مستقیم خلافت عباسی، پادشاهان سامانی که نسب به ساسانیان می‌برند، در پهنه خراسان بزرگ، زبان فارسی دری را به عنوان زبان اداری و ادبی احیا کردند. نکته قابل توجه این است که حتی سلسله‌های بعدی با منشأ غیرفارس (مانند غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان) که از نظر نظامی مغلوب‌کننده بودند، از نظر فرهنگی مفتون غنای زبان فارسی شدند و آن را به عنوان زبان مقدس دیوان، شعر و سیاست تا اقصی نقاط هندوستان و آسیای صغیر گسترش دادند.

زبان فارسی؛ میناق مشترک تمدنی

شواهد تاریخی متعددی از جمله؛ برتولد اشپولر در کتاب «تاریخ ایران در قرون نخستین اسلامی» و ادوارد براون در «تاریخ ادبیات ایران» مطرح می‌کنند که فارسی، هرگز زبانی تحمیلی نبوده است. این زبان به دلیل سادگی دستور، غنای واژگان و صیقل‌خوردگی در دربارها و خانقاه‌ها، به تدریج به عنوان زبان میانجی میان تمام اقوام ساکن در حوزه تمدنی ایران (از جیحون تا فرات) پذیرفته شد. آذربایجانیان، کردها، لرها، بلوچ‌ها و دیگر اقوام، ضمن حفظ گویش‌های مادری خود، شاهنامه فردوسی، مثنوی مولوی و غزل حافظ را میراث مشترک خود دانستند و با آن اندیشیدند و آفریدند.

هویت ملی در دوران مدرن

داستان زبان فارسی در دوران مدرن و پیوند آن با ناسیونالیسم ایرانی نیز حائز اهمیت است. در ابتدا فرضیه‌ای مطرح شد که می‌گفت برای تحکیم دولت ملی، باید زبان‌های محلی به نفع زبان فارسی تضعیف یا حذف شوند. اما قریب به اتفاق محققان و میهن‌پرستان منصف در دوران مشروطه (که بسیاری از آنان خود از فضایی آذربایجان و کردستان بودند) بر این باور بودند که وحدت ملی ایران، نه در همسان‌سازی اجباری، بلکه در «وحدت در عین کثرت» نهفته است. آنان زبان فارسی را نه رقیب زبان‌های مادری، بلکه لولای اتصال و ستون فقراتِ چتر هویتی ایران می‌دانستند.

و کلام آخر این که؛ زبان فارسی را یکی از اصلی‌ترین، قدیمی‌ترین و کارآمدترین مؤلفه‌های هویت ملی و وحدت سرزمینی در ایران می‌نامند. بر اساس روایت تاریخی معتبر، این زبان میناق نانوشته و یادگار هزارساله همزیستی مسالمت‌آمیز تمام اقوام ایرانی است. زبانی که امروزه ضامن یکپارچگی ایران در برابر تندبادهای تجزیه‌طلبی و واگرایی است؛ زبانی تک‌خانواده از شاخه زبان‌های ایرانی که به باور تمام ایران‌شناسان منصف، هیچ قربایت و ریشه مشترکی با اندیشه‌های قوم‌گرایانه و برترتی‌جویانه ندارد و مایه‌ی فخر و پیوند مشترک تمام کسانی است که خود را در چارچوب فرهنگی و جغرافیایی «ایران» تعریف می‌کنند.

نسل جدید را باید فهمید، نه فقط هدایت کرد!

گزارش میدانی و گفت‌وگو با دکتر سجاد یوسفی درباره شکاف نسلی در تبریز

جوان باید احساس کند می‌تواند انتخاب کند، اشتباه کند و دوباره شروع کند.

چگونه شکاف نسلی را کم کنیم؟

به اعتقاد سجاد یوسفی، کاهش فاصله میان نسل‌ها بیش از هر چیز به تقویت مهارت‌های ارتباطی و روانی در خانواده و مدرسه وابسته است. وی معتقد است بسیاری از سوء تفاهم‌ها نه از اختلاف ارزش‌ها، بلکه از ضعف در شیوه گفت‌وگو و درک متقابل ناشی می‌شود. به گفته وی، اگر والدین و فرزندان یاد بگیرند با دقت به یکدیگر گوش دهند، گفت‌وگویی محترمانه و بدون قضاوت عجولانه داشته باشند و بتوانند هیجانات خود را مدیریت کنند، بسیاری از تنش‌های رایج میان نسل‌ها کاهش می‌یابد. این روان‌شناس همچنین بر اهمیت خودآگاهی و توانایی حل تعارض در روابط خانوادگی تأکید می‌کند و می‌گوید: آموزش تفکر نقاد و پذیرش تفاوت‌ها می‌تواند فضای سالم‌تری برای تعامل میان نسل‌ها ایجاد کند.

از نگاه وی، وقتی این مهارت‌ها در محیط خانه و همچنین در نظام آموزشی تقویت شوند، زمینه برای شکل‌گیری گفت‌وگویی سازنده میان نسل‌ها فراهم می‌شود و سوء برداشت‌ها جای خود را به فهم متقابل می‌دهد.

پل بز نیم، نه دیوار

مرور گفت‌وگوهای میدانی با جوانان تبریز و تحلیل‌های ارائه‌شده از سوی این روان‌شناس نشان می‌دهد: الگوی ارتباط میان نسل‌ها در حال تغییر است. نسل امروز بیش از گذشته به دنبال فهمیدن دلیل تصمیم‌ها و محدودیت‌هاست و کمتر با دستورهای یک‌طرفه کنار می‌آید. در چنین شرایطی، تحکم و اجبار معمولاً نتیجه‌ای جز فاصله گرفتن جوانان از گفت‌وگو ندارد، در حالی که احترام و تعامل می‌تواند زمینه اعتماد و اثرگذاری را فراهم کند.

از سوی دیگر، واقعیت زندگی امروز نشان می‌دهد؛ فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی به بخشی جدایی‌ناپذیر از جهان جوانان تبدیل شده است. ناپدید کردن این فضا یا برخورد صرفاً محدودکننده با آن، معمولاً به پنهان‌کاری منجر می‌شود؛ در حالی که گفت‌وگو و آموزش سواد رسانه‌ای می‌تواند راهی واقع‌بینانه‌تر برای مدیریت این حوزه باشد.

در همین حال، بسیاری از جوانان تأکید می‌کنند؛ رفتار بزرگ‌ترها برایشان بسیار اثرگذارتر از توصیه‌های کلامی است. آنان بیش از آنکه به نصیحت‌ها توجه کنند، به هماهنگی میان گفتار و عمل نگاه می‌کنند. همچنین تجربه نشان می‌دهد؛ اشتباه کردن بخشی طبیعی از مسیر رشد در جوانی است و نوع واکنش خانواده به این اشتباه‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای در شکل‌گیری اعتماد و مسئولیت‌پذیری دارد.

استقلال‌طلبی جوانان نیز پدیده‌ای طبیعی در روند رشد تلقی می‌شود. اگر این استقلال با هدایت و همراهی خانواده شکل بگیرد، نه تنها تهدیدی برای روابط خانوادگی نخواهد بود، بلکه می‌تواند به فرصتی برای رشد فردی و تقویت اعتماد متقابل تبدیل شود. به همین دلیل، بسیاری از کارشناسان معتقدند که در مواجهه با نسل جدید، به جای ساختن دیوارهای فاصله، باید پل‌هایی برای گفت‌وگو و درک متقابل ایجاد کرد.

آنلاین» زندگی می‌کند.

دیدگاه دکتر یوسفی:

افراط در ممنوعیت، پنهان‌کاری ایجاد می‌کند؛ افراط در آزادی هم ممکن است آسیب‌زا باشد. والدین باید جهان آنلاین را بشناسند و با گفت‌وگو، توافق و آموزش سواد رسانه‌ای، نوعی نظارت غیرمستقیم و محترمانه ایجاد کنند.

نظارت آگاهانه جایگزین کنترل سخت‌گیرانه است. الگو بودن، نه فقط حرف زدن؛ آنچه جوانان می‌بینند، از گفته‌ها اثرگذارتر است

در بسیاری از گفت‌وگوهای میدانی، جوانان با تعبیر مختلف گفته‌اند: ما بیشتر از حرف، رفتار رو می‌بینیم.

تحلیل دکتر یوسفی:

در روان‌شناسی یادگیری اجتماعی ثابت شده که رفتار واقعی والدین اثرگذارتر از نصیحت‌های کلامی است. اگر والدین از صداقت بگویند اما خودشان دروغ بگویند، یا از احترام حرف بزنند ولی رفتارشان تحقیرکننده باشد، پیام کلامی بی‌اثر می‌شود. جوان امروز تناقض را سریع تشخیص می‌دهد.

اشتباه کردن؛ بخش طبیعی جوانی است، نه پایان راه

برخورد بسیاری از خانواده‌ها با خطای جوانان، یکی از اصلی‌ترین منابع تنش است.

گفتار دکتر یوسفی:

نوجوانی دوره آزمون و تجربه است. واکنش‌های هیجانی، تهدید، تحقیر یا تنبیه شدید، جوان را به سمت پنهان‌کاری یا لجبازی می‌برد. باید میان رفتار اشتباه و هویت فرد تفاوت گذاشت؛ رفتار نقد شود، نه شخصیت، فرصت جبران و تحلیل پیامدها بهترین شیوه تربیتی است.

استقلال‌طلبی؛ تهدید یا فرصت؟

در بسیاری از گفت‌وگوهای انجام‌شده، واژه «استقلال» تکرار می‌شود.

تحلیل دکتر یوسفی:

استقلال‌طلبی بخشی طبیعی از رشد است. والدین نگرانند کنترل را از دست بدهند، اما اگر استقلال هدایت‌شده ایجاد شود یعنی آزادی تدریجی همراه با مسئولیت اعتماد دو طرف تقویت می‌شود.

معلومه اشتباه کردی. خب آدم دیگه چیزی نمی‌گه. در نگاه بسیاری از جوانان، لحن دستوری، قضاوت زود هنگام و قطع کردن حرف، دیوار اصلی میان نسل‌هاست.

توضیح دکتر یوسفی:

گوش دادن فعال یکی از مهم‌ترین ابزارهای کاهش تنش نسلی است. وقتی جوان احساس کند شنیده می‌شود، مقاومتش کاهش می‌یابد و به گفت‌وگو تمایل بیشتری پیدا می‌کند.

در مقابل، نصیحت فوری، قضاوت و قطع کردن حرف، جوان را از رابطه خارج می‌کند. شیوه ارتباطی باید از دستوردهی به همراهی تغییر کند.

احترام؛ کلید طلایی اعتماد در ارتباط با جوانان

یک پدر ۴۸ ساله تبریزی که دو فرزند جوان دارد، تجربه خود را چنین بیان می‌کند: اولش فکر می‌کردم اگه خیلی با بچه‌ها نرم باشم، از دستم در می‌رن. بیشتر دستور می‌دادم تا صحبت، اما نتیجه این شد که کمتر با ما حرف می‌زدن. کم‌کم فهمیدم اگه بشون احترام بذارم و تو بعضی تصمیم‌ها شریکشون کنم، خودشون میان مشورت می‌خوان.

پسر ۱۹ ساله او نیز می‌گوید: وقتی حس می‌کنم به بزرگ‌تر منو تحقیر می‌کنه یا مقایسه می‌کنه، دیگه حرفاشو جدی نمی‌گیرم، حتی اگه درست بگه.

تحلیل دکتر یوسفی:

احترام یعنی به رسمیت شناختن فردیت، احساسات و مرزهای جوان، تحقیر، تمسخر، مقایسه و کنترل افراطی، اعتماد را تخریب می‌کند. بدون احترام، هیچ رابطه پایدار و اثرگذاری شکل نمی‌گیرد. وقتی والدین از لحن دستوری فاصله می‌گیرند و وارد فضای پیشنهاد و گفت‌وگو می‌شوند، اعتماد و صمیمیت بازسازی می‌شود.

تبریز و نسل شبکه‌های اجتماعی؛ واقعیتی که نمی‌توان نادیده گرفت

یکی از جوانان تبریزی می‌گوید: وقتی بدون اینکه بفهمن ما تو اینترنت چی می‌بینیم، همه‌چیزو ممنوع می‌کنن، فقط باعث می‌شه قایمکی این کارو بکنیم. ولی وقتی می‌پرسن چی می‌بینیم و حرف می‌زنیم، خودمون قانع می‌شیم به چیزایی رو کمتر دنبال کنیم. نسل جدید در دو جهان» جهان واقعی و جهان

طرح نو؛ زهرا ژرفی مهر در سال‌هایی که بحث «فاصله نسل‌ها» به یکی از محورهای جدی گفت‌وگوهای اجتماعی تبدیل شده، تبریز نیز مانند بسیاری از شهرهای کشور صحنه مواجهه دو جهان متفاوت است؛ دنیای جوانانی که با اینترنت، شبکه‌های اجتماعی، تغییرات فناوری و سرعت بالای تحولات بزرگ شده‌اند و دنیای بزرگ‌ترهایی که با ساختارهای سنتی‌تر خو گرفته‌اند. این اختلاف زیست‌جهان‌ها اکنون خود را در خانواده‌ها، محیط‌های آموزشی و روابط اجتماعی نشان می‌دهد و بسیاری می‌پرسند چگونه می‌توان با نسل امروز ارتباطی مؤثر برقرار کرد.

نسل جدید در جهانی زندگی می‌کند که اطلاعات بی‌پایان، تنوع سبک زندگی، تغییر ارزش‌ها و دسترسی آزاد به تجربه‌های مختلف، بخش جدایی‌ناپذیر شکل‌گیری هویت آنان است. از همین رو، روش‌های سنتی تربیتی و نصیحت‌های یک‌سویه دیگر کارایی گذشته را ندارند و پیش از هرگونه هدایت، باید «فهمیدن» و «شناختن» را جدی گرفت. جوان امروز بیش از هر زمان دیگری به احترام، شنیده شدن، استقلال فکری و درک عاطفی نیاز دارد. نسل جدید از تحکم فاصله می‌گیرد، اما به صداقت، منطق، همدلی و گفت‌وگوی واقعی پاسخ مثبت می‌دهد.

این گزارش، ضمن مرور تجربه‌های جوانان تبریز، گفت‌وگویی مفصل با دکتر سجاد یوسفی، روان‌شناس، را نیز دربر دارد که تحلیل‌های تخصصی او در دل بخش‌ها قرار گرفته است.

نسل سؤال و انتخاب؛ چرا جوان امروز زیر بار «چون من می‌گم» نمی‌رود؟

سارا، ۲۰ ساله، دانشجوی تبریزی، درباره نگاه نسل جدید به تصمیم‌گیری می‌گوید: ما دیگه مثل قبل نیستیم که فقط بگن این کارو بکن، اون کارو نکن و بگیم چشم، می‌خوایم بدونیم چرا؟ وقتی توضیح منطقی بدن، خیلی راحت‌تر قبول می‌کنیم. این همان ویژگی نسلی است که کمتر چیزی را بدون پرسش و بررسی می‌پذیرد. جوان امروز دلیل می‌خواهد، مقایسه می‌کند، تحقیق می‌کند و سپس انتخاب می‌کند.

تحلیل سجاد یوسفی:

یکی از مهم‌ترین تفاوت‌های نسل جدید، نگاه پروژه‌محور به هویت است؛ یعنی هویت چیزی نیست که از بیرون به آن‌ها داده شود، بلکه باید خودشون آن را بسازند. از همین رو، پذیرش صرف گفته والدین یا بزرگ‌ترها برایشان کافی نیست.

نسل جدید در محیط پرآوازش سریع اطلاعات رشد کرده؛ دسترسی آسان و فوری به اطلاعات باعث شده انتظار داشته باشند پاسخ‌ها نیز روشن و قابل توضیح باشند. این نسل آن صبر تدریجی نسل‌های پیشین را کمتر دارد.

در گذشته، سن و جایگاه افراد مشروعیت ایجاد می‌کرد، اما برای جوان امروز، مشروعیت از منطق و توانایی توضیح می‌آید.

از تحکم تا گفت‌وگو؛ نسل امروز شنیده شدن می‌خواهد، نه فقط نصیحت

سمانه، ۲۲ ساله، ورزشکار، می‌گوید: بزرگ‌ترا اگه فقط به بار بدون قطع کردن حرفم گوش بدن، نصف مشکل حل می‌شه. خیلی وقت‌ها قبل از اینکه حرفت رو کامل بزنی، می‌گن معلومه تقصیر خودته،

طرح نو؛ گروه گزارش

زندگی پر از فراز و نشیب است. نوجوانانی که انعطاف‌پذیر و تاب‌آورند، اعتماد به نفس لازم برای مقابله با چالش‌ها را دارند، از شکست‌ها درس می‌گیرند و حتی در شرایط سخت نیز به راه خود ادامه می‌دهند.

گزارش

راه‌های تقویت اعتماد به نفسِ نوجوانان در مواجهه با چالش‌ها

جلو، یک عنصر کلیدی در تاب‌آوری است.

۳. از عناصر سازنده تاب‌آوری محافظت کنید

به گزارش سایت اطلاع رسانی «یونیسفا»، تاب‌آوری خود به خود اتفاق نمی‌افتد. این عنصر بر پایه عادات خوبی بنا شده است که نوجوانان را قوی، متعادل و آماده برای مقابله با چالش‌های زندگی نگه می‌دارد. خواب کافی، تغذیه خوب، فعالیت بدنی و پرورش روابط نزدیک، بازگشت به زندگی عادی را برای نوجوانان ممکن می‌سازد. به یاد داشته باشید، بزرگسالان نیز باید از عناصر سازنده تاب‌آوری خود محافظت کنند. مراقبت خوب از خودمان، الگوهایی از عادات سالم برای نوجوانانمان است و به ما کمک می‌کند تا در مواجهه با دوران سخت، حضور آرام و ثابتی داشته باشیم که نوجوانانمان به آن نیاز دارند.

به مدیریت چالش‌های زندگی هستند به آنها منتقل می‌کنید و به آنها یادآوری می‌کنید که می‌توانند از خلاقیت خود برای یافتن راه‌حل‌ها استفاده کنند.

۲. به آنها پیام‌یزید که چگونه با ناامیدی کنار بیایند

زندگی سهم خود را از ناامیدی‌ها دارد و یادگیری مدیریت ناامیدی، بخش مهمی از تاب‌آوری است. وقتی چیزی آنطور که نوجوان شما امیدوار بود پیش نمی‌رود، مثلاً از یک تیم ورزشی کنار گذاشته شده یا شغل مورد نظر خود را به دست نیاورده است، او را تشویق کنید که به جای تلاش برای نادیده گرفتن ناامیدی، آن را بپذیرد. به آنها پیام‌یزید که احساسات خود را ابراز کنند. در مورد آنچه می‌توانند از این تجربه پیام‌یزند تأمل کنید و سپس بر آنچه در آینده بیش رو است، تمرکز کنید. توانایی پذیرش ناامیدی در حین حرکت به

«لیزا دامور»، یک روان‌شناس در ادامه سه روش برای کمک به نوجوانان برای ایجاد تاب‌آوری ارائه کرده است:

۱. حل مسئله را تشویق کنید

وقتی اوضاع نامساعد می‌شود، در برابر وسوسه‌ی دخالت کردن و حل مشکلاتِ نوجوانتان به طور مستقیم، مقاومت کنید. در عوض با تشویق او به حل مسئله با تلاش خودش، اعتماد به نفس او را تقویت کنید. وقتی با مشکلی مواجه می‌شوند، چه یک مسئله‌ی ریاضی پیچیده باشد، چه یک مشکل دوستی یا سوءتفاهم با یک بزرگسال، با پرسیدن سؤالاتی مانند اینکه «فکر می‌کنی چه کاری می‌توانی انجام دهی؟» یا «قبلاً چه کاری انجام داده‌ای؟» آنها را راهنمایی کنید. با این کار، باور خود را مبنی بر اینکه آنها قادر

اخبار

تداوم بهسازی پایه های پل روگذر پیشقدم توسط شهرداری منطقه ۲ تبریز

تبریز: گروه شهری شهردار منطقه ۲ تبریز از ادامه بهسازی و ترمیم پایه های پل روگذر پیشقدم در امور ارتباطات، عباس هاشمی با اعلام این خبر گفت: ترمیم پایه های پل روگذر پیشقدم در کمربندی میانی از مرکزی

ترین مسیرهای عبوری شهروندان، توسط معاونت فنی و عمرانی منطقه ۲ همچنان در حال بهسازی است. شهردار منطقه افزود: ترمیم این پل روگذر برای تردد بدون حادثه شهروندان از مسیر کمربندی میانی با بهسازی ۱۶ پایه پل در باندهای رفت و برگشت عملیاتی شده و تاکنون ۱۰ پایه آن بهسازی شده است.

هاشمی، ادامه این فعالیت را ترمیم شش پایه دیگر پل روگذر پیشقدم عنوان کرد و گفت: در اقدامی دیگر همچنین اصلاح آب هدایت صحیح آب های سطحی و سیلاب ها، توسط شهرداری منطقه ۲ در عرض مسیر دال گذاری شده است.

طرح نو؛ گروه شهری شهردار منطقه ۲ تبریز از ادامه بهسازی و ترمیم پایه های پل روگذر پیشقدم در امور ارتباطات، عباس هاشمی با اعلام این خبر گفت: ترمیم پایه های پل روگذر پیشقدم در کمربندی میانی از مرکزی

پروژه تعریض پل آجی چای با هدف

تسهیل تردد در بلوار خلبان در حال اجراست

۱۲۵ متر است. وی در ادامه گفت: تلاش می کنیم با هماهنگی میان دستگاه های مرتبط و پیمانکار پروژه، روند اجرای عملیات با سرعت و دقت بیشتری دنبال شود تا پروژه در زمان بندی پیش بینی شده به مرحله بهره برداری برسد.

با توجه به اینکه اجرای این پروژه در بستر رودخانه آجی چای انجام می شود، عملیات اجرایی آن با برخی پیچیدگی های فنی و اجرایی همراه است و وجود تأسیسات و زیرساخت های مجاور از جمله کانال خلیل آباد، مسیرهای دسترسی خدماتی مانند ایستگاه آتش نشانی، شرایط خاص تراز آب های سطحی و همچنین وضعیت توپوگرافی و تراشه های برخی بخش های مسیر، از جمله مواردی است که اجرای پروژه را نیازمند برنامه ریزی دقیق، تمهیدات فنی ویژه و هماهنگی مستمر میان عوامل اجرایی کرده است. با این حال تلاش می شود با مدیریت مناسب عملیات و به کارگیری روش های فنی لازم، روند اجرای پروژه بدون اختلال و مطابق برنامه پیش بینی شده ادامه یابد.

پروژه تعریض پل آجی چای در محور بلوار خلبان و در حدفاصل میدان آذربایجان تا میدان خلبان با هدف تسهیل عبور و مرور و افزایش ظرفیت ترافیکی این مسیر در حال اجراست. این پروژه با کارفرمایی معاونت عمرانی شهرداری تبریز و با اجرای شرکت خانسازی پیش ساخته آذربایجان در دست اجرا قرار دارد و در حال حاضر حدود ۱۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته و عملیات اجرایی آن ادامه دارد.

طرح نو؛ گروه شهری جلسه بررسی مشکلات و روند اجرایی پروژه تعریض پل آجی چای با حضور غلامرضا عنادلیب مدیرکل عمرانی معاونت فنی و عمرانی شهرداری تبریز، علیرضا عباسی معاون اداره کل عمرانی، ژیلوشویان رئیس اداره پل سازی معاونت فنی و عمرانی شهرداری تبریز و پیمانکار پروژه برگزار شد.

در این جلسه آخرین وضعیت فنی و اجرایی طرح، مسائل و موانع موجود در مسیر اجرای پروژه و راهکارهای تسریع در روند عملیات مورد بررسی قرار گرفت و بر لزوم هماهنگی بیشتر میان بخش های اجرایی برای پیشبرد مطلوب پروژه تأکید شد.

مدیرکل عمرانی معاونت فنی و عمرانی شهرداری تبریز در حاشیه این جلسه با اشاره به اهمیت این پروژه در بهبود زیرساخت های شهری اظهار کرد: پل آجی چای یکی از سازه های مهم در محور بلوار خلبان محسوب می شود و اجرای پروژه تعریض آن نقش مؤثری در افزایش ظرفیت عبور و مرور و ارتقای ایمنی ترافیکی در این محدوده خواهد داشت.

غلامرضا عنادلیب گفت: به همین منظور در این جلسه آخرین وضعیت اجرایی پروژه و مسائل فنی آن با حضور عوامل اجرایی و پیمانکار مورد بررسی قرار گرفت تا موانع موجود در مسیر اجرای طرح برطرف شود. عنادلیب با اشاره به مشخصات فنی پروژه افزود: این پل با طول تقریبی ۱۵۶ متر و عرض حدود ۱۱ متر طراحی شده و دارای ۷ دهانه قوسی شامل سه دهانه اصلی به طول ۳۵ متر و چهار دهانه کناری به طول

فرودگاه شهید مدنی تبریز آماده برقراری مجدد پروازهای داخلی و خارجی است

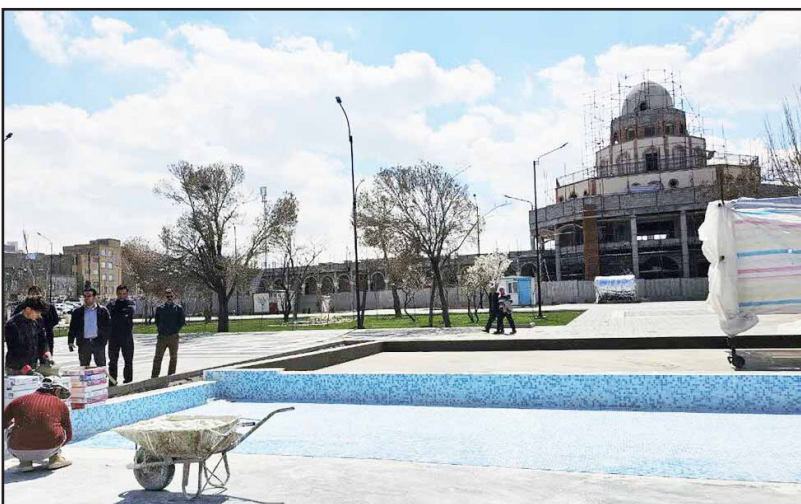

معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار آذربایجان شرقی تشریح کرد: در حال حاضر، فرودگاه شهید مدنی تبریز از نظر فنی و عملیاتی آمادگی کامل برای انجام پروازهای داخلی و خارجی را دارد و تنها صدور مجوزهای لازم از سوی مراجع ذی ربط کشوری باقی مانده است. وی خاطر نشان کرد: استاندار آذربایجان شرقی نیز در تهران پیگیری اخذ مجوزهای پروازی است و در صورت صدور این مجوزها، پروازها در سریع ترین زمان ممکن از سر گرفته خواهد شد. فرودگاه شهید مدنی تبریز به طور کامل آماده برقراری مجدد پروازهای داخلی و خارجی است

معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار آذربایجان شرقی، مدیرکل فرودگاه ها و سایر مسئولین برگزار و تصمیمات و راهکاری های لازم اتخاذ شد. معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار آذربایجان شرقی، اضافه کرد: در ادامه با پیگیری های استاندار و برگزاری نشست های مشترک با مسئولان کشوری، برنامه ریزی های لازم برای آغاز عملیات اجرایی انجام شد. محمدی ادامه داد: عملیات اجرایی بازسازی باند با طراحی مهندسان و نظارت تیم های تخصصی آغاز شد و طی مدت ۱۵ روز، با تلاش شبانه روزی مجموعه فرودگاه و دستگاه های مرتبط، به طور کامل آماده بهره برداری می باشد.

طرح نو؛ گروه شهری معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار آذربایجان شرقی از اتمام روند آماده سازی و بازگشایی فرودگاه تبریز و از سرگیری پروازهای داخلی و خارجی در آن خبر داد و گفت: این فرودگاه از نظر فنی آماده ارائه خدمات پروازی است و در انتظار صدور مجوزهای کشوری برای برقراری پروازهای داخلی و بین المللی می باشد. ظفر محمدی در جریان بازدید از فرودگاه شهید مدنی تبریز با اشاره به حملات هوایی صورت گرفته به این فرودگاه در جریان جنگ تحمیلی سوم (جنگ رمضان) توسط استخبار جهانی و رژیم صهیونیستی افزود: بلافاصله پس از این حملات، جلسات

کاشی کاری آب نمای ضلع جنوبی عمارت کلاه فرنگی در آستانه تکمیل

معاون فنی و عمرانی شهرداری منطقه ۳ تبریز تأکید کرد: با بهره برداری از آب نمای ضلع شمالی، بخش مهمی از محوطه سازی این پروژه به اتمام رسیده و به زودی تمامی آب نماها و فضاهای پیرامونی عمارت در اختیار شهروندان قرار خواهد گرفت تا عمارت کلاه فرنگی باغشمال به عنوان یکی از شاخص ترین فضاهای فرهنگی و تفریحی شهر دوباره جان بگیرد.

طرح نو؛ گروه شهری سمیه خدادوست، معاون فنی و عمرانی شهرداری منطقه ۳ تبریز از تداوم عملیات کاشی کاری و بهره برداری از آب نمای ضلع شمالی عمارت تاریخی کلاه فرنگی در پارک باغشمال خبر داد. وی با اعلام این خبر گفت: در راستای محوطه سازی پیرامون عمارت تاریخی کلاه فرنگی، آب نمای ضلع شمالی این مجموعه با اتمام مراحل کاشی کاری و نصب تجهیزات در آستانه تکمیل شدن قرار گرفته است. خدادوست افزود: مجموعه آب نماهای اطراف عمارت کلاه فرنگی در مجموع بیش از دو هزار متر مربع وسعت دارند و طراحی آن ها با هدف تقویت جلوه های بصری، افزایش طراوت محوطه و ایجاد فضایی دل انگیز برای شهروندان و گردشگران انجام گرفته است. به گفته وی، در طراحی این آب نماها از مصالح باکیفیت و کاشی های مقاوم و الهام گرفته از نقوش سنتی ایرانی استفاده شده تا هماهنگی کامل با معماری تاریخی عمارت کلاه فرنگی حفظ شود.

منطقه ۳ در راستای بهسازی معابر شهری اظهار کرد: به منظور ارتقای کیفیت عبور و مرور عابران پیاده و بهبود سیمای شهری، عملیات اصلاح و کف سازی پیاده روی ضلع شرقی خیابان طالقانی در محدوده این منطقه در حال اجرا است.

خدادوست افزود: این پروژه در مساحتی حدود دو هزار متر مربع اجرا می شود و شامل اصلاح بستر پیاده رو، اجرای کف سازی مناسب و ساماندهی مسیر تردد عابران است تا شهروندان بتوانند با ایمنی و آسایش بیشتری از این مسیر استفاده کنند.

معاون فنی و عمرانی شهرداری منطقه ۳ تبریز ادامه داد: بهسازی پیاده روها و مناسب سازی فضاهای شهری از جمله برنامه های مستمر مدیریت شهری در منطقه ۳ است که با هدف ارتقای کیفیت محیط شهری و افزایش رضایتمندی شهروندان اجرا می شود. وی تأکید کرد: شهرداری منطقه ۳ تلاش دارد با اجرای چنین پروژه هایی در معابر مختلف منطقه، گام مؤثری در بهبود زیرساخت های شهری و تسهیل تردد عابران پیاده بردارد.

پروژه میدان بزرگ شهریار در گام های نهایی اجرایی

در دستور کار قرار گیرد تا ضمن حفظ انضباط شهری، معیشت این قشر نیز تأمین شود. مکانی همچنین بر ضرورت حل ریشه ای معضل سد معبر تأکید کرد و افزود: مطالعات جامعی برای ساماندهی دستفروشان و برپایی «روزبازارها» با رویکرد مکان یابی صحیح در حال انجام است. این مکان یابی باید با لحاظ تمامی ابعاد ترافیکی، اجتماعی و بهداشتی صورت گیرد تا علاوه بر رفع سد معبر از معابر اصلی، فضایی مناسب و نظام مند برای فعالیت این افراد فراهم شود. وی در پایان با اشاره به بررسی کارشناسی برای راه اندازی بازارهای تخصصی غلات و نیازمندی های عمومی خاطر نشان کرد: هدف نهایی ما ایجاد دسترسی آسان، بهداشتی و عادلانه شهروندان به ارازا عمومی است که با تکمیل پروژه های زیرساختی و اجرای طرح های نوین ساماندهی مشاغل، سیمای شهری تبریز به استانداردهای مطلوب نزدیک تر خواهد شد.

کلیدی در ارتقاء سلامت زنجیره توزیع و امنیت غذایی شهروندان ایفا کند. وی با تبیین ابعاد اقتصادی و ترافیکی این طرح افزود: افتتاح میدان بزرگ شهریار علاوه بر ایجاد توزیع متوازن در فعالیت های اقتصادی کلان شهر تبریز، می تواند بار ترافیکی میدان میوه و تره بار فعلی را به شکل محسوسی کاهش دهد. انتظار داریم با اتخاذ تدابیر لازم و بهره گیری از تجربیات گذشته، تمامی چالش های موجود در میدان قدیمی، در این پروژه جدید به طور کامل مرتفع گردد. جانشین معاون محیط زیست و خدمات شهری شهردار تبریز در ادامه به اقدامات مثبت در حوزه انضباط شهری اشاره کرد و گفت: طرح های ساماندهی وانت بارهای میوه فروش که با موفقیت در چندین نقطه از سطح شهر به اجرا درآمد، رضایتمندی شهروندان را به همراه داشته است. در همین راستا، برنامه ریزی برای انتقال و ساماندهی این وانت بارها در قالب «بازارچه های محلی» به طور جدی

طرح نو؛ گروه شهری در نشست تخصصی جانشین معاون محیط زیست و خدمات شهری شهردار تبریز با مدیران سازمان میادین و ساماندهی مشاغل، ضمن اعلام اجرای مراحل پایانی بهره برداری از میدان بزرگ شهریار، بر ضرورت ساماندهی اصولی وانت بارها در قالب بازارچه های محلی و مطالعه دقیق جهت استقرار دستفروشان در روزبازارها تأکید شد. جلسه ای به ریاست سیاوش مکانی، جانشین معاون محیط زیست و خدمات شهری شهردار تبریز و با حضور مدیران ستاد خدمات شهری و سازمان میادین و ساماندهی مشاغل شهری برگزار شد. سیاوش مکانی در این نشست با اشاره به اینکه پروژه میدان بزرگ شهریار هم اکنون در گام های نهایی اجرایی قرار دارد، اظهار داشت: با بهره برداری از این میدان بزرگ، شاهد ساماندهی اساسی و تسهیل در عرضه مایحتاج عمومی خواهیم بود. این پروژه بزرگ می تواند نقشی

